

משפט חטיפת תבור: כספי חוקר את אבנרי, השופט מגוריכהן רופט פצצה במערכת, נסיון לחטוף את העורכים, מכשיר האזנה בבית קפה, פרטיכל של ישיבה סודית

מיעוטים אלג'יריה חדשה

„מה שיש לשנות הוא הקו, כל הקו (זה מושג מעורפל / אין משרד מוחשי), זהו הקו ההופך זה / עשרות / את ציבור הערבים במדינה לציבור מנוהר / מושפל / מנוהר ונרדף זה מריו וקולו שפרצו בנצרות / ... זהו לקח נצרת. חזר קות עם ועם גס עלינו חלות / ומיעוט מדכא וצודק — זאת נאמר, ונדקדק במי- לינו — / הוא מיעוט ההופך את הרוב לציבור של קסדות ואלום...“

כך כתב השבוע לא אחר אלא משורר- החצר בהא הידיעה, נתן אלטרמן, בבטאון מפא"י, דבר. היה זה ביטוי נאמן להרגשה שתומה שפשטה בחוגים רחבים בציבור, כי- ללא זמני הנאמנים של השלטון: כי מאר- רעות-הדמים של נצרת (העולם הזה 1075) מהחיים סימיון דרך בדרכס של יחסי העמים במדינה לקראת המדרון.

במשך כל השבוע נמשך תהליך, שציני- קאים יכלו לראות בו שיתוף-פעולה מושלם בין הממשל הצבאי ומק"י. הממשל המ- שיל בפעולות-דיכוי נרחבות, שלח למעצר מינהלי עשרות מפעילי מק"י, מהם שהש- תתפו בהפגנות ומהם שנעצרו עוד לפני כן. ואילו מק"י יכלה להצביע על פעי- ליה כעל גיבורים לאומיים, להוכיח לחובב הערבי שהם מוכנים לסכן את הויתם ופר- נסתם למען המלחמה הצודקת במימשל ה- צבאי הרודני.

כך הרחיבו שני הצדדים. הפסידה רק מדינת-ישראל. נוצר מצב העלול להוליד בה בכל רגע אלג'יריה חדשה.

חזרה לפי.איי.בי. 22 פעילי מק"י הובאו כתל-אביב לפני ועדת השיתוריים, המטפלת בצערי תקנות-החירום. בנין בית- המשפט המחוזי, שהוקף שוטרים מזוינים, הזכיר את ימי הוהר של כמטה הסי.איי.די. הבריטי. המושל הצבאי העיד בדהלים סגור רות, אחרי שאפילו הנאשמים והסניגורים גורשו מן האולם. לעתונאים לא ניתן אף לגשת מרחוק.

איתה שעה נערכה הצגה באום אל-פחם, שהזכירה אף היא את הימים הראשונים של המרד האלג'ירי. פעילי ההסתדרות צילצלו לשדר את שרונה של עתונאים, הומינו אותם לכפר ששלל גבול המשולש הירדני. רק שני עתונאים נאותו לבוא. באונייהם טענו הפעילים בתמימות: „אין לנו כל קשר ל- דבר, ולמי אומות, ולכן מצאנו לנכון להזמין גם אתכם.“ אולם באורה פלא חיכה רמקול בפתח הכפר לעתונאים שלא הוזמנו, תבע מהם: „ברוכים תהיו העתונאים, שבאתם להלביץ את הדפים שהשחירו את אום אל- פחם.“

קלידת כנעם. כשחגורת שוטרים מזוי- ניים מקיפה אותה, התנהלה האסיפה כסדרה. מורה הכפר, לבוש אירופי, שהגה את האסיפה נתן את רשות-הדיבור. בזה אחר זה לארבעה ראשי החמולות, לא חסך בגי- דופים בכל פעם שהזכיר את חברי-הכנסת תופים טובי אף שמואל מיקונים. גם שאר הנאמנים לא היו אויבים במיוחד: „אנו קוראים לשלטונות לנהוג בדיברול נגד הקומוניסטים שהכתימו את שמנו!“ דרש אחד מהם.

בין שתי שורות עוינות של תושבים, שהצעירים בהם קיללו את מדינת-ישראל ובירכו את עבד אל-נאצר בקול חרישי, פגו העתונאים והאורחים היהודים חריבים, רובם צעירים בוגרי אוניברסיטה במגמה המזרחית, אל בית אחת החמולות. ההמשך דמה לסיפור התנכ"י עם בלעם ואתונו. „אם הממשל הצבאי קם כדי לדכא אותנו — ארור יהיה, אבל אם הוקם למען ה-

בטחון — יחי הבטחון“, ניסה השיך תופיק, בוגר מכללת אל-אזהר, להתחמק משאלה ישירה, שהופנתה אליו מפי אחד העתונאים. כשנשאל שנית, שתק שעה ארוכה, אחר הוסיף: „אני עצמי חושב שהמימשל הצבאי הוקם למען הדיכוי.“

לבסוף שפכו הנוכחים את לבם: מ'154 אלף דונאם שהיו ברשות תושבי הכפר ב' 1948, נשארו ברשותם 22 אלף דונאם בל- בד. לפני שנה, הוציא המושל הצבאי צו „שטח סגור“ על שבעת אלפים דונאם נר- ספים. „אנו דורשים שיחזירו לנו אותם“, תבעו הנוכחים.

השבוע, כשהובלו צעירי נצרת ואום-אל- פחם לשלושת חודשי המעצר, היה ברור כי בשלושה חודשים אלה יוכרע גם גורלו של הממשל הצבאי. כל הסימנים העידו כי ביום בו ישוחררו העצורים, ימצאו את תקנותיו החמורות של הממשל כנחלת העבר. מאורעות נצרת ואום-אל-פחם יעשו את שלהם.

פרשת תבור

שרשרת השרור

„אתה מנהל את ההגנה בשם הש.ב., ולא כשם דבר הסבוע“! הישר אורי אבנרי לעומת מיכאל כספי, אחרי המשפט נוספות של חקירת שתי-וערב. הדבר היה בולט גם כאלם בית-המשפט, עת נידונה העלייה הפלילית על הוצאת דיבה, שהוגשה על-ידי פרטיכל.

אם קיחה מישוהו כי בחקירה הארוכה וה- טרדנית ניסה כספי להוכיח כי החטיפה בוצעה על-ידי עורכי העולם הזה, כפי שרמזו דבר השבוע במאמר-ההשמצה, הרי אוכזב ונצט- מתוך שפע השאלות של כספי נתברר רק דבר אחד, וגם זה שלא בכונה: איך מקיים הש.ב. שיתוף-פעולה עם פרקליטים לו.

עדות סודית כיותר. היבר נתברר כאשר חקר כספי את אבנרי ביחס לנסיך- החטוף הראשון שנערך בדצמבר 1953. עת נשברו אצבעות שתי ידיו של אבנרי ונגרם זעזוע-מוח קשה לשלום כהן. טען כספי: העולם הזה הפיץ אז את הגירסה שהת- גפלות הזונית בוצעה על-ידי הש.ב. בעוד שהוא ידע היטב מי הם אלה שהיו המבצ- עים האמיתיים.

אולם כמאן נכונה אפתעה לכספי. אבנרי לא רק הכחיש כי האשים אי פעם את הש.ב. בהתנפלות זו, אלא אף הוציא מתיקו שפירושה קטעי-עיתונות. בהם הודיע בשעתו בפירוש מי ביצע את ההתנפלות: ישיעה מסיימת של כוחות-הבטחון של המדינה, כתגובה על התנגדות העולם הזה לפעולת קיבא. בעל-פה הוסיף העד את שם היחידה, ואת שמו של אחד המתנפלים שזוהה על- ידו.

גבלת משים, גילה כספי תוך כדי החקירה הנרגשת שתי עובדות רבות-משמעות: • מוסרי-האינפורמציה שלו במנגנון- החושר ידעו אף הם מי ביצע את נסיך- החטיפה הזוה: אנשים שהיו שליחי ה- שלטונה.

• כספי ידע פרטים שנמסרו על-ידי אבנרי בעדות סודית ביותר בפני ועדת- משנה של הכנסת, שחקרה בשעתה את שיתוף-העבודה של הש.ב. בעודת ועדת זו היתה כה סודית, שאפילו חברי הכנסת לא זכו לראות את הפרטיכל. מנין הוא הגיע לכספי?

• **מחמתרת הרלינגר.** גילוי שני, שי- נתגלה גם הוא בלי כויה מדברי כספי, היה מעניין עוד יותר. כספי טען כי העולם הזה הפיץ את הגירסה שהפצצה שהושלכה למערכת בדצמבר 1952, ושפצצה את ה- קאריקאטוריסט קריאל (דושי) גרודשי, נר-

רקע על-ידי הש.ב. — טעיה שהיתה כוזבת לחלוטין. תוך כדי כך טען כי אבנרי אמר בחוג ידיים בבית-קפה תל-אביבי, שפצצה זו נורקה על-ידי מחמתרת-צריפין. אם טעיה זה היה נכונה, יכול היה כספי לדעת על כך רק במקרה אחד: אם הש.ב. התקין מכשיר-האזנה בחדר בית-הקפה, בו היה החוג הזה רגיל להתכנס.

חוג זה היתה נושא שאלות נרגשות. חוספי תבור ניסו להכריחו, ב"עית החטיפה, לחתום על הודאה כוזבת, כאילו עסק החוג בייחוד מחמתרת להפלת השלטון בכוח. כס' פי התעקש לברר מדוע לא מסר תבור את כל הפרטים על כך למשטרה, בשעת חקי- רתו. בהרחיבו את הדיבור על „המחמתרת כקפה הרלינגר“, לא שם לב כי על-ידי כך הוא שם את הדגש על הנימוק העיקרי לחטיפת תבור: נסיון מיגנון-החושך להמי- ציא מחמתרת כוזבת נוספת.

פרט קטן: מניין ידע כספי מה אמר אלי תבור לחוקרו במשטרה, שהיו ברובם אנשי ש.ב. במדי שוטרי-משטרת-ישראל?

מה זה „שרות עצמי“? אחרי חמש שעות רצופות של חקירת שתי-וערב, נוצר מצב מוזר: כספי ביקש להפסיקה, ואילו הנחקר הודיע בחיך שהוא מוכן לתת השר עוד כמה שעות. אולם שוב יותר מהשיך פרט אחר: למעשה אף לא ניסה כספי לבחש את טענת דבר השבוע (ודוברי הש.ב.) כאילו חתם תבור בכדי אבנרי וחבריו. דבר זה התחמק מן ההכרעה ופירש את דבר השבוע על „שרות עצמי“ כאילו היתה הכחנה רק לפריסומה-עצמית של העולם הזה, שהשמיץ בדיון את הש.ב. דבר זה עצמו כבר היה נסיונה רכתי של המבצעים. נצחון מרביע של שמואל תמיר, פרקליט המאשי- מים.

היה רושם כי כספי מתכוון להביא את הממונה על הש.ב. עצמו להעיד, להפור את המשפט למאורע משפטי ופוליטי מרכזי. עד שגינע השופט ד"ר יוסף מגוריכהן לניסוח פסק-הדין, עשוי המשפט להטיל אור חדש על שיתוף-העבודה והחקירה של מני- גנן-החושך.

עחונות

שני מיעוטים

יש דרכים רבות לרכישת דעת-הקהל בדיוני ישראל. במאבק המר בין שמואל ודבורה לבין יצחק רוקה, שליט השמואל לשיחק פרי ידו, נוסו כמעט כולן — מסיבות-עתונאים, מודעות, אסיפות-עם. ה' חודש הגיעו שני הצדדים לאמצעי יעיל הרבה יותר.

ראשונים היו אנשי המועצה לשיחק. הם רגילים לשלוח תפוזים לחוף-לארץ, בתיבות ובארגונים. עתה עלה על דעתם שכדאי הרבה יותר לשלוח עתונאים, כי אלה, אחרי שי- בילו חופשה נעימה על חשבון המועצה, כדואי יהיו אסירי-תודה לה בעתיד. המועצה לא רצתה לברובו את כספה (ש' הוא כספו של ציבור הפרוסינים) על סמך עתונאים. היא נשארה את עניניה אל עורכי המזורים הכלכליים בעתונות היומית, ה' כותבים על המאמרים על הנושאים השנויים במחלוקת בינה לבין דובינר.

לפני חודש הומינה המועצה את העורכים הכלכליים של דבר, הבוקר, ידיעות אחרו- • שעסק בליבו בעיות לאומיות כלליות, היה מורכב מעתונאים, מחננים, אנטי-כלי- כלה ועורכי-דין. בחקירה הזכיר אבנרי את שמותיהם של נתן ילין-מור, העתונאים בועז עברון ושלום כהן, עורכי-הדין ירזאור ויאיר עברון, המהנדס בנימין רבינוביץ.

נות, ג'רוסלם פוסט ומעריב לסיור על גבי אונייה-נוסעים לאורך חופי הים התיכון, ל- תערוכת בריטל ולונדון. המטרה המוצהרת: חקר בעיות השיווק. אם ישתזפו העורכים בינתיים בשמש האביבית ויבלו חופשה נעימה, הרי זה משובת. חבל רק שהסיור נערך אחרי שנשמתימה ענת ההדרים, ו- למעשה לא היה כמעט שנה לראות ולחקור באותו ארצות שנכללו במסגרת הסיור.

מפגם מור אונייה. אולם דובינר לא טמן את ידו בצלחת. השבוע הגיעה ה' בשורה הנעימה לשרה של עתונאים כל- כלים בעתונות היומית, שלא זכו לסיור הראשון. הזמין הרשמי היה המכון ל- אריזה טובה יותר, שהקרו החיה בו אינו אלא דובינר עצמו. המכון הזמין על חשבונו את סופרי ג'רוסלם פוסט, למרחב, לעצטע נייעס, הארץ ומעריב לסיור מוסט בארצות הים התיכון, אירופה המערבית, ארצות סקנ' דינביה, קנדה, קאלפורניה ולורידה. תוך בילוי חופשה נעימה זו יוכלו הסופרים, אם יהיו מעוניינים בכך, להתעניין גם ב' בעיות אריזה.

עונת אחר, שלא הוזמן אף לסיור אחד וכמעט התפקע מקנאה. סיפר השבוע לחבריו בבית טוקולוב את הבדיחה על השופט ה' אמריקאי, שפתח את ישיבת המשפט במלים: „יבואי, קיבלתי מהתובע שוחד בסך אלף דולאר, הנתבע נתן לי שוחד בסך 800 דולאר. אני מחזיר עתה לתובע 200 דולאר, ואשפוט ללא משוא פנים.“

פיחוח

האמת שהוכחשה

המסגרת הגדולה, מעליה שורטטו אר- תיות הענק „נחושתי“, נראתה השבוע מיו- תמת. הצפצפות של בית-החרושת לחימצה גפריתנית פסקו מלהשמיע קולן. שולחנות הקנטינה נחרקו מאדם, ותור ארוך הודחל ליד משרדי מחלפת כוח האדם. בתוך ה' משרד קיבלו חלק גדול מן הפועלים הודעות פיטורים: „אני מצטערים להודיע לך בזה...“ שמועות על מיפעל הנחושתי בתמנע, נל- חשו מפה לאוזן כבר בתחילת אפריל. פיטוריו הפתאומיים של המהנדס מאיר בית- אש, סולל דרך העצמאות וחוצב מענה העקרבים, שעמד בראש המפעל מאז הקמתו, עוררו השערות שונות. „משוה לא בסדר שמום כך פיטרו את בית-אש“, לחשו ספקנים.

גם משרד הפיתוח וגם הנהלת מחצבי- ישראל הכתימו זאת בתוקף. „בית-אש הלך מחמת אי-התאמה“, טענו הדוברים בשק- דנות. בית-אש בעצמו, שנדהם מהודעת הפיטורים הפתאומית, ביקש לריק: „פורתי נעשות כדורשיות עצמאות כלכלית למפעל. משום שארשיאות איזמות. חלק גדול מהן כבר נעשה.“

פנצ'ר במכונות. איש לא חשב שבי- ת אש יוכה בהצלה, תוך זמן כזה קמה. את אקסונה של המפעל הפל מפני צנרת. את הכללי של מחצבי-ישראל ולשעבר ממנהלי טולל-בונה, אליעזר בודנקין, יש, המהנדס הראשי של התכורה, ירד לתמונה בכאובו ובצטמו. פקידים בכירים הוטסו מתל-אביב למפעל. בית-אש, יחד עם כמה מנאמניו, עזבו את המקום, פנו לכל עבר.

הידיעות הראשונות הגיעו עם פועלים שעלו לחופשה. „המפעל משותק“, סיפרו כבדרך אגב למי שנוזמו לדרכס. „קרה פנצ'ר רציני במכונות.“

דובר משרד הפיתוח מיהר להכחיש. הוא לא העלה בדעתו, כי יהיה מי שיטרח לבקר בעצמו בתמנע, להיחכח כמו ענינו מי הצודק: המספר או המכחיש.

הפועלים צדקו: התכנון האמריקאי וה' ציוד הגרמני לא עלו בקנה אחד. בזמן